

422 ulike universelle utforminger?

Riitta Hellman
Karde AS

(Illustrasjon: snl.no)

UnIKT-seminar
Oslo, 28.5.2019

Karde AS
Innovasjon Utvikling Ledelse

A teal-colored graphic element consisting of a rounded square with a horizontal line extending from its right side.

Kort om prosjektet

- Kartlegging av kommuners **metoder og verktøykasser** innen universell utforming
- Finansiert av Bufdir
- Prosjektet varte ut 2018 ... og litt inn i 2019... som vanlig ...
- I Norge, med referansekommuner i **Finland**, Sverige og noe i Danmark
- Arbeidsmetoder:
 - Desktop research
 - Dybdeintervjuer
 - Stedlige besøk

(Illustrasjon: iconfinder.com)

Rapporten

fins for nedlasting på prosjektets nettside:

http://www.karde.no/422_uuu

Med kopling til separat metodeside:

http://www.karde.no/uu_metodeoversikt

Eller skriv til rh@karde.no

422 ulike universelle utforminger?

Kartlegging av kommuners metoder og verktøykasser innen universell utforming i Norge og med referansekommuner fra Finland

Prosjektrapport
Oslo, oppdatert 5.2.2019
Forfatter: Riitta Hellman, Karde AS

Karde AS
Innovasjon | Utvikling | Ledelse

Hva fant vi?

- Lover og forskrifter
- Konvensjoner
- Konferanser og seminarer
- Videoer
- E-læringsmateriell
- Faglige nettverk
- Paneler og råd
- Ekspertter, entusiaster og synsere
- Standardiseringskomitéer (og deres standarder
- Tonnevis av papir

(Illustrasjon: pixabay.com)

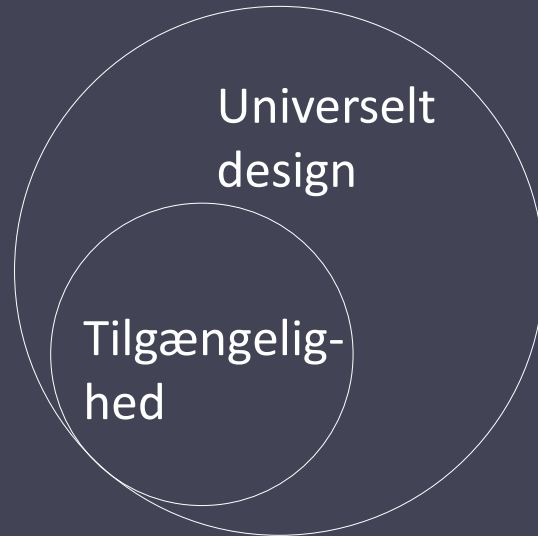
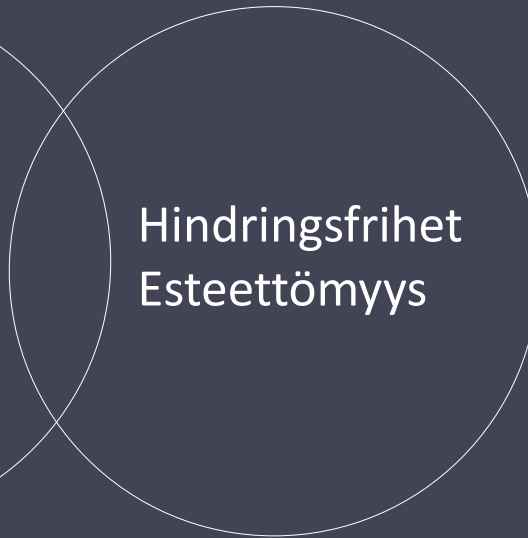
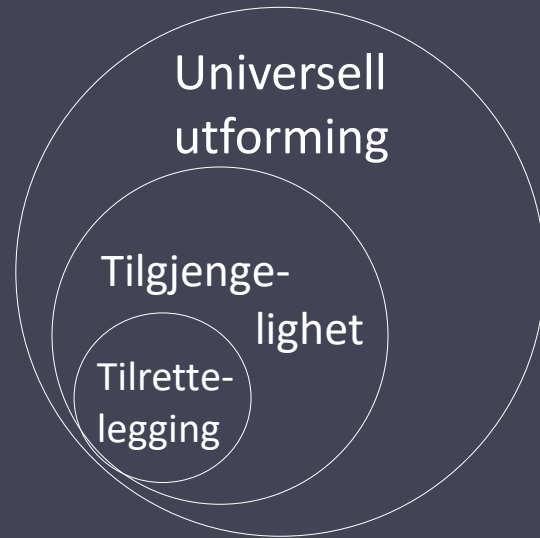
Hva slags papir?

- Prinsipper for uu
- Felles prinsipper
- Veiledere
- Veikart
- Kartlegginger
- Utredninger
- Metodebeskrivelser
- Strategier
- Delplaner og hele planer
- Eksempelsamlinger
- Prosjektrapporter
- Språkprofiler
- Kurskompendier og foredrag

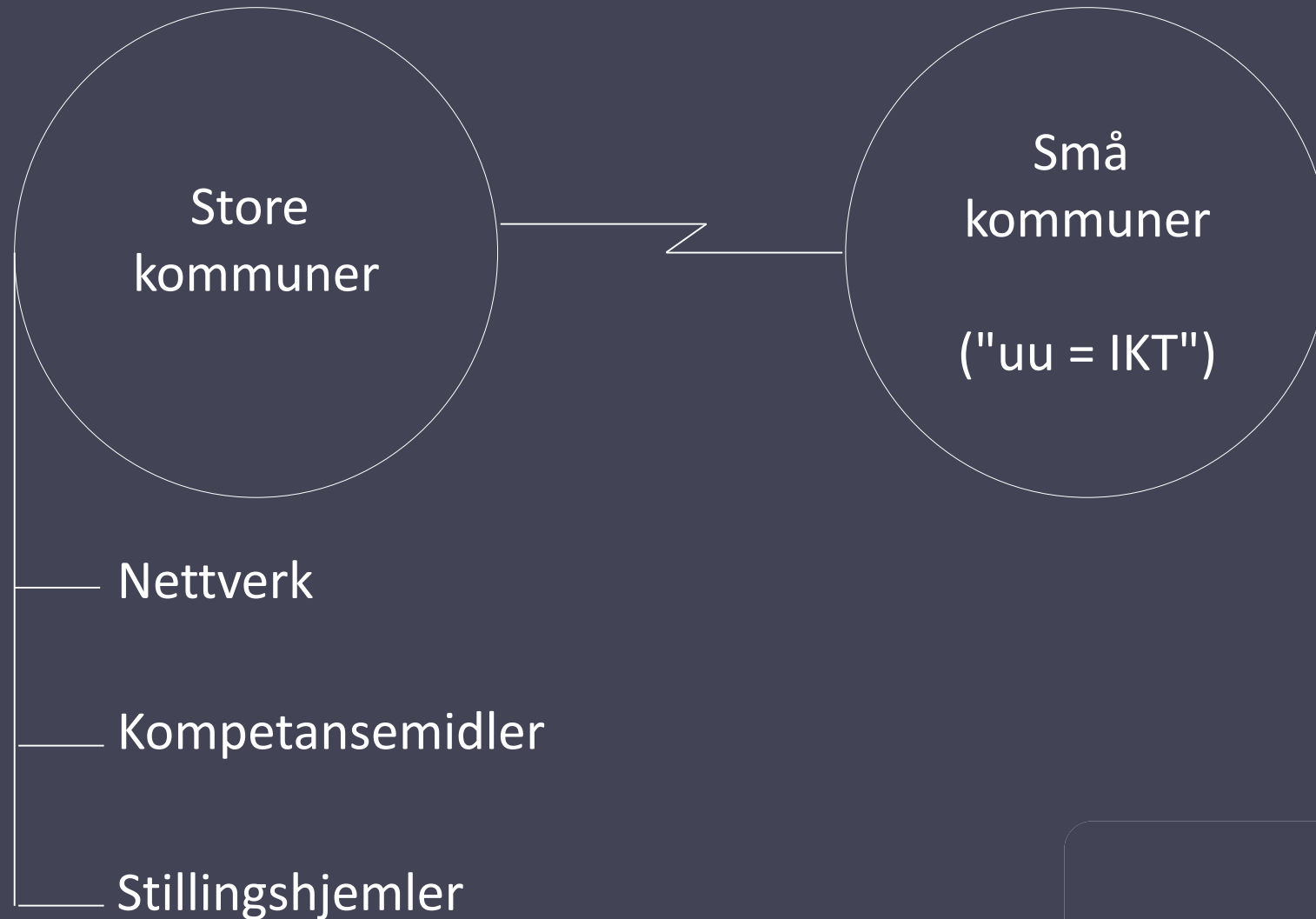

(Illustrasjon: backtoseawithme.blogspot.com)

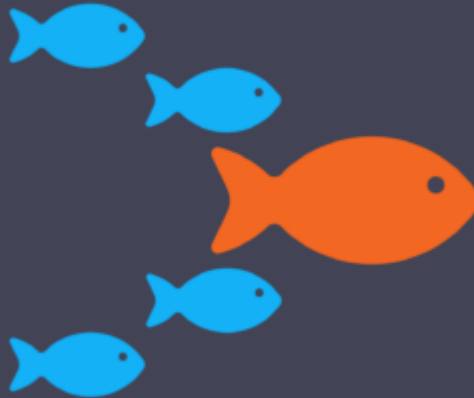
Terminologiforvirring

Store kommuner "ruler"

Hovedinntrykk: fagfeltets karakter

Fagområdet uu i Norge er preget av:

- Ildsjeler som driver fagfeltet
- Gode eksempler som stor inspirasjonskilde
- Broket metodebilde

Hovedinntrykk +

Grundig arbeid og mange gode resultater:

Målgrupper

- Synshemmede
- Bevegelseshemmede

Nedslagsfelt

- Bygg, uteområder, transport
- IKT

Hovedinntrykk –

Dårligere fokus på:

Målgrupper

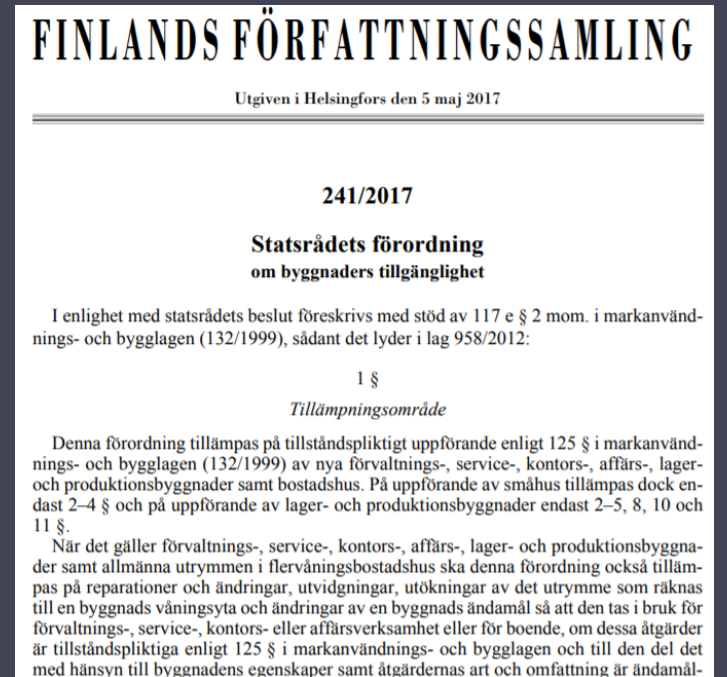
- Mennesker med kognitive vansker
- Mennesker med sosioøkonomiske utfordringer
- Ulike etnisiteter, kultur, språk, legning, ...

Nedslagsfelt

- Tjenester
- Arrangementer
- Informasjon
- Utdanning
- ... det immaterielle

Nye lovfestede tilgjengelighetskrav og -prinsipper

- Gjelder: reparationer og ændringer, udvidninger, utökningar av nya förvaltnings-, service-, kontors-, affärs-, lager och produktionsbyggnader samt bostadshus
- Nevner:
 - Förbindelseleder som leder till byggnader
 - Entréer till byggnader
 - Dörrar
 - Förbindelseleder inne i byggnader
 - Övriga utrymmen i byggnader
 - Förbindelsen mellan nivåer i bostadshus
 - Förbindelsen mellan nivåer i andra byggnader än bostadshus
 - Toalett- och tvättrum i bostadshus
 - Toaletter i andra byggnader än bostadshus
 - Övriga hygienutrymmen i andra byggnader än bostadshus
 - Samlingslokaler
 - Inkvarteringslokaler

SuRaKu-kort med 'riktlinjer for tilgænglig utemiljø'

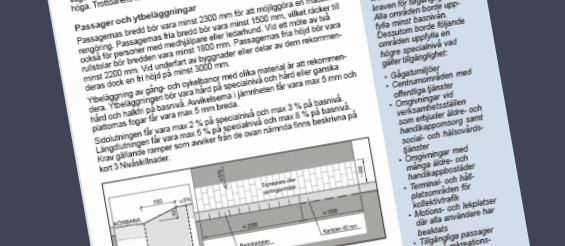
1. Skyddsvägar och trottoarer
2. Gångator och öppna platser
3. Nivåskillnader
4. Offentliga gårdsområden
5. Parkgångar och rastplatser
6. Lekplatser
7. Hållplatsområden
8. Tillfälliga trafikarrangemang

TILLGÅNGLIG UTEMILJÖ 1

SKYDVÄGAR OCH TROTTOARER

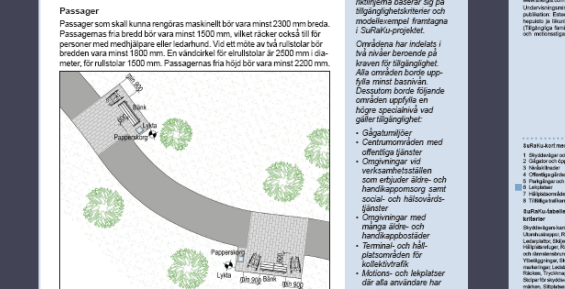
SKYDVÄGAR används för skyddsvägar för de olika användarna. Skyddsvägar används för att separera skyddsvägar från övriga delar av utemiljön. För en noggrann planering behövs detaljerade planeringsriktlinjer för utemiljön. På behovsplanering och utemiljöplanering för skyddsvägar ska beaktas behovet av tillgänglighet för alla användare. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar.

TILLGÅNGLIG UTEMILJÖ 5

PARKGÅNGAR OCH RASTPLATSER

ALLMÄNT
I parker för invånare ska långa stråk för parkering och utemiljö planeras för att vara tillgängliga för alla användare. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar.

Planeringsriktlinjer för skapandet av en tillgänglig utemiljö - 5/8
SuRaKu-projektet 2004/2008 6.2.2008

TILLGÅNGLIG UTEMILJÖ 2

GÅGATOR OCH ÖPPNA PLATSER

ALLMÄNT
Vid planering av områden för gångvägar bör de olika användarna beaktas. Funktionen bör planeras och utvärderas tydligt och tydligt. Cykelvägar bör planeras för att vara tillgängliga för alla användare. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar.

Planeringsriktlinjer för skapandet av en tillgänglig utemiljö - 2/8
SuRaKu-projektet 2004/2008 6.2.2008

TILLGÅNGLIG UTEMILJÖ 6

LEKPLATSER

ALLMÄNT
Lekplatser bör planeras för att vara tillgängliga för alla användare. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar.

Planeringsriktlinjer för skapandet av en tillgänglig utemiljö - 6/8
SuRaKu-projektet 2004/2008 6.2.2008

TILLGÅNGLIG UTEMILJÖ 3

NIVÅSKILLNADER

ALLMÄNT
Vid höjkskillnader bör planeras för att vara tillgängliga för alla användare. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar.

Planer SuRaK

TILLGÅNGLIG UTEMILJÖ 7

HÅLLPLATSOVRÅDEN

ALLMÄNT
Hållplatsområden bör planeras för att vara tillgängliga för alla användare. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar.

Planeringsriktlinjer för skapandet av en tillgänglig utemiljö - 7/8
SuRaKu-projektet 2004/2008 6.2.2008

TILLGÅNGLIG UTEMILJÖ 4

ALLMÄNNA GÅRDSOMRÅDEN

ALLMÄNT
Planeringen på gårdar bör planeras och utvärderas tydligt. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar.

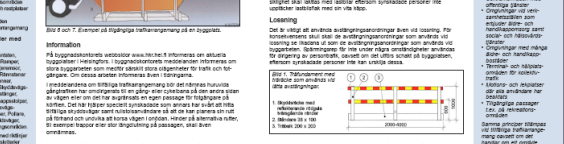

Planeringsriktlinjer för skapandet av en tillgänglig utemiljö - 4/8
SuRaKu-projektet 2004/2008 6.2.2008

TILLGÅNGLIG UTEMILJÖ 8

TILLFÄLLIGA TRAFIKARRANGEMÅNG

ALLMÄNT
Planeringen för tillfälliga trafikarrangemang bör planeras för att vara tillgängliga för alla användare. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar. Detta innebär att utemiljön ska vara tillgänglig för alla användare, även för personer med fysiska funktionsnedsättningar.

Planeringsriktlinjer för skapandet av en tillgänglig utemiljö - 8/8
SuRaKu-projektet 2004/2008 6.2.2008

Planeringsriktlinjer för skapandet av en tillgänglig utemiljö - 8/8
SuRaKu-projektet 2004/2008 6.2.2008

Hindringsfrie hjem-kort fra Tammerfors

1. Gårdsplass og inngangsparti
2. Gang og garderobe
3. Trapper, trappeoppgang og heis
4. Stue, soverom o.l.
5. Kjøkken
6. Hygienefasiliteter – toalett
7. Hygienefasiliteter – bad
8. Hygienefasiliteter – vaskerom og badstue
9. Syn
10. Hørsel
11. Hukommelse og romforståelse
12. Trygghet og sikkerhet
13. Hindringsfri boligkompleks/borettslag

Oma koti esteettömäksi
Portaikko, porrashuone ja hissi

Porrashuoneissa on oltava riittävä valaistus ja katkaisimet näkyvillä ja riittävän matalalla. Portaikossa liikkumista helpottavat molemmin puolin olevat käsijohteet sekä liukuesteet porrasaskelmien etureunassa

Porrashuone ja portaikko

- Tilojen hahmotettavuuteen kontrastit tuovat parannusta.
- Liikettunnistimella toimivat kohdevalot ovat käteviä, hyvän yleisvalon lisäksi
- Portaiden muoto ja mitoitus vaikuttavat käytettävyyteen: suora ja lepotasanteellinen portaikko on turvallisin.
- Mitoitus eli nousu ja etenemä ovat erilainen ulkona ja sisällä.

Käsijohde

- Käsijohteen tulisi jatkua yhtenäisenä ja vähintään 300 mm yli portaan alkamis- ja päättymiskohdan.
- Pyöreä ja päistään pyörästetty noin 40 mm läpimitaltaan oleva käsijohde on paras ja sopiva korkeus on 900 mm.
- Käsijohteita suositellaan molemmin puolin portaita ja niiden kiinnitys ei saa estää käden liu'uttamista.

Hissi

- Esteettömässä hississä on automaattiovet, peili takaseinällä sekä selkeät ja sopivalia korkeudella olevat kutsunapit.
- Hissin asentaminen jälkikäteen on mahdollista useimpiin kerrostaloihin. Valtio ja Tampereen kaupunki tukevat hissien rakentamista.
- Hissejä löytyy myös pientaloihin. Useimpiin porrasmalleihin voidaan tarvittaessa asentaa myös porrastin.

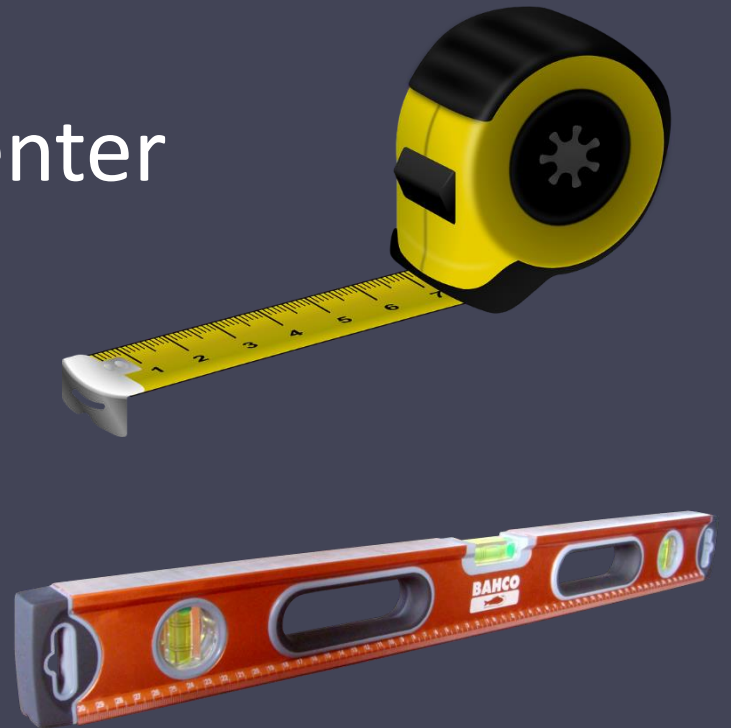

Lisätietoja:
Vammais- ja esteettömyysasiamies puhelin 040 801 6188
Korjausneuvoja puhelin 050 571 2950
www.hissin.fi
www.esteeton.fi
http://rtesteettomyystieto.fi

Ikäystävällinen Hervanta-hanke 2016 TAMPEREEN KAUPUNKI

Inspektører ("accessibility audit")

- Kommunale og kursede folk med:
 - Målebånd, vater og andre instrumenter
 - Skjemaer (Invalidförbundets kartleggingsverktøy ESKEH med Excel-støtteskjema)
- Oppdrag: Finne ut av om ting er som de skal være?

(Illustrasjoner: pixabay.com, bahco.com)

Byvandring (tråkk)

- Kommunens "tilgjengelighetsbyråkrater" sammen med de eldre: Hvor trykker skoen egentlig skoen?
- Ungdommer med luekamera med ditto misjon.

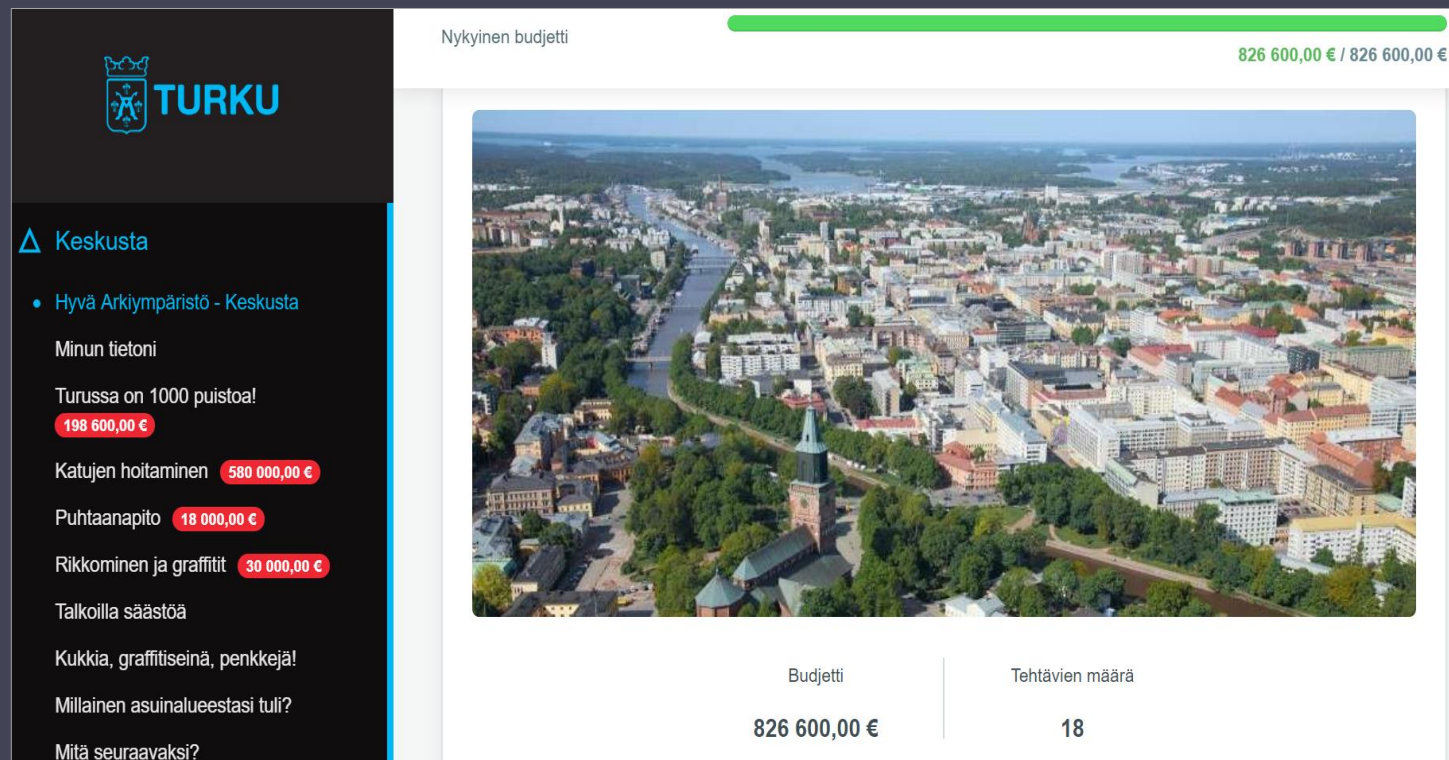

(Illustrasjon: purepng.com)

Budsjettspill for ungdom: uu inn i kommunens budsjetter

- Digitalt budsjettspillet 'Hverdagsmiljö' med et fast budsjett allokert til tilgjengelighetsformål.
- Ungdommen gjør allokering til ønskede formål med funksjonalitet "pluss ett sted betyr minus et annet sted".
- Skoleelever på ungdomsskolenivå.

TURKU

Δ Keskusta

- Hyvä Arkiympäristö - Keskusta

Minun tietoni

Turussa on 1000 puistoa!
198 600,00 €

Katujen hoitaminen **580 000,00 €**

Puhtaanapito **18 000,00 €**

Rikkominen ja graffitit **30 000,00 €**

Talkoilla säästöä

Kukkia, graffitiseinä, penkkejä!

Millainen asuinalueestasi tuli?

Mitä seuraavaksi?

Nykyinen budjetti **826 600,00 € / 826 600,00 €**

Budjetti	Tehtävien määrä
826 600,00 €	18

(Illustrasjon: turku.fi)

Kunderåd for bedre tjenestedesign

SÅ HÄR SKAPAR VI GOD SERVICE TILLSAMMANS

KUNDEN

- Jag bryr mig om min hälsa och vill förbinda mig att delta i min egen vård.
- Jag ger riktig och aktuell information till personalen om mitt hälsotillstånd.
- Jag följer sjukhusets regler och tar hänsyn till personalen och andra patienter i väntesituationer.
- Om jag har skrivit ett vårdtestamente, förutsätter jag att man följer det.
- Jag kan ge respons på den vård och service jag fått personligen eller på vårdens internetsidor.

MILJÖN

- Vi strävar efter att skapa lämpliga och städade utrymmen för alla, där skyltar och vägbeskrivningar är tydliga och tillgängligheten är en självklarhet.
- Vi vill erbjuda stimulans, utrymmen som främjar tillfrisknande och en trygg atmosfär för alla.

PERSONALEN

- Vi hälsar vänligt och bemöter alla med respekt.
- Vi vill ge bästa möjliga service och beakta kundens modersmål.
- Vi ser till att patienten har möjlighet att fråga och diskutera om sin egen vård.
- Hos oss äger kunden sitt eget ärende, då man fattar vårdbeslut.
- För oss är det viktigt att ta hänsyn till anhöriga och de närmaste.
- Vi uppmuntrar varandra och beaktar den respons vi får.

EN FRAMGÅNGSRIK VÅRD UPPNÅR MAN MED RÄTT ATTITYD OCH SAMARBETE
Kundrådet för Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt

(Illustrasjon: Kundrådet för Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt)

- Består gjerne av 8-10 frivillige.
- Hjelper med å forbedre en tjeneste.
- Gir tilbakemeldinger på tjenesten og leverer et forslag til forbedringer.
- Besøker tjenesteleverandører.
- Ikke lovpålagte, men opprettes av kommunen, foretak osv. på frivillig basis (bibliotek, sykehus ...).

Samskaping av nye sporvogn i Tammerfors

(Illustrasjoner: tampereenratikka.fi)

- Diverse brukergrupper deltok i utformingen gjennom fysiske modeller i naturlig størrelse.
- Alt fra planløsning og informasjon til tekstiler og utsmykning.

Kimmoke-ranneke – "spretten-armbåndet"

(Illustrasjon: yle.fi/uutiset/3-6785427)

- For mennesker som mottar ytelser for langtidssykdom, uførhet eller langtidsledighet m.m.
- Koster ca. 40 € / 6 mnd.
- Gir adgang til idrettsanlegg og kulturopplevelser (konserter, utstillinger og teater o.l.).
- Kan benyttes én gang i uken.
- Brukere mottar invitasjoner via sms.
- Alle bruker samme fysiske båndet.

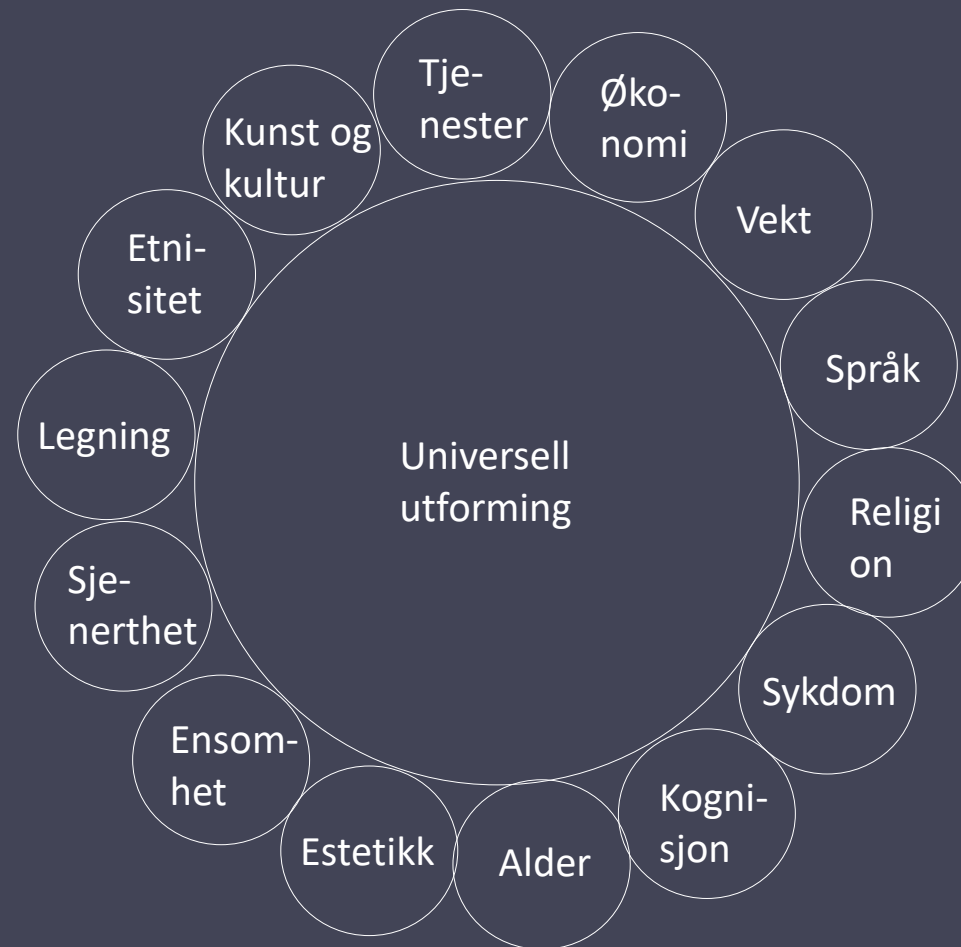
Hinderfri-merking av butikker i Vasa

(Illustrasjoner: vaasa.fi/node/26911/, vaasa.fi/sv/nyheter/11-nya-foretag-har-fatt-tillganglighetsdekalen)

Vi trenger: Utvidet nedslagsfelt for uu

Vi trenger: Bredt utdanningstilbud innen uu

Generalister
med god
oversikt over
hele uu-feltet